

A. Grathe

Penge fordringer

Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Pengefordringer

© 1992 by Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Alle rettigheder forbeholdes.

Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse eller mangfoldiggørelse af denne bog eller dele heraf er uden forlagets skriftlige samtykke ikke tilladt ifølge gældende dansk lov om ophavsret.

Tryk: Gøtøfte Tryk, Charlottenlund

Printed in Denmark 1992

ISBN 87-574-6370-0

Forord

Fra lærere ved den juridiske faggruppe ved Aarhus Universitet har jeg modtaget opfordring til at skrive en kort fremstilling af reglerne om pengefordringer. Med denne bog har jeg forsøgt at løse opgaven. Fremstillingen tilsigter at kunne tjene både som lærebog og som håndbog for advokater og penge- og kreditinstitutter m.v.

Retsafgørelser og litteratur, der er offentliggjort efter 1. september 1991, er kun undtagelsesvis medtaget.

Jeg takker professorerne H. Krag Jespersen og Jørgen Nørgaard for værdifulde råd under arbejdet med bogen.

A. Grathe.

Indhold

Indledning	13
Kapitel 1. <i>Fordringens stiftelse og fastsættelse</i>	14
1. Stiftelsen	14
2. Fordringens størrelse. Hvilket tidspunkt er afgørende?	15
3. Værdisikring	18
Kapitel 2. <i>Skyldnerens pligter</i>	20
1. Forfaldstiden	20
2. Frigørelsestiden	22
3. Betalingsstedet	23
3.1. "Bringeskyld"	24
3.2. <i>Særreglen om obligationer, bank- og sparekassebøger</i>	25
4. Særlige betalingsmåder	25
4.1. <i>Bestemmelsesretten</i>	25
4.2. <i>Checks</i>	26
4.3. <i>Betalingskort</i>	26
5. Forpligtelser i fremmed mønt	27
6. Betaling til rette fordringshaver	28
7. Kvittering	28
8. Renter	29
Kapitel 3. <i>Personskifte i skyldforhold</i>	31
1. Skyldnerskifte	31
2. Fordringshaverskifte	33
2.1. <i>Begrænsninger i adgangen til overdragelse</i>	33
2.1.1. <u>Begrænsninger af hensyn til fordringshaveren</u>	34
2.1.2. <u>Begrænsninger af hensyn til skyldneren (med-</u> <u>kontrahtenten)</u>	36
2.2. <i>Almindelige regler om overdragelse af fordringer</i>	37
2.2.1. <u>Forholdet mellem overdrageren og erhververen</u>	37
2.2.2. <u>Omsætningsbeskyttelse</u>	38
2.3. <i>Særligt om overdragelse af simple fordringer</i>	39
2.3.1. <u>Eksstinktion af rettigheder</u>	40
2.3.2. <u>Eksstinktion af indsigelser</u>	41

2.3.3. Legitimationsregler	42
2.3.4. Modregning	43
2.4. Særligt om overdragelse af negotiable fordringer	43
2.4.1.	43
2.4.2. Eksstinktion af rettigheder	44
2.4.3. Eksstinktion af indsigelser	45
2.4.4. Legitimationsregler	46
2.4.5. Modregning	47
2.5. Fondsaktiver	47
2.5.1. Systemet	48
2.5.2. Eksstinktion af rettigheder	48
2.5.3. Eksstinktion af indsigelser	48
2.5.4. Legitimationsregler	49
2.5.5. Erstatningspligt	49
Kapitel 4. Kreditaftalen	50
1. Lovens anvendelsesområde	50
2. Lovens fravigelighed	51
3. Kreditgiverens oplysningspligt	52
3.1. Formkrav	52
3.2. Oplysningspligten ved aftalens indgåelse	52
3.2.1. Kreditaftaler med fast lånebeløb	52
3.2.2. Kreditaftaler med variabelt lånebeløb	54
3.3. Oplysningspligten under kreditaftalens forløb	54
3.3.1. Kontoudtog	54
3.3.2. Overtræk	55
3.4. Opgørelse af kreditomkostningerne	55
3.5. Beregning af de årlige omkostninger i procent	56
3.6. Tilsidesættelse af oplysningspligten	56
4. Forbrugerens betalinger	56
5. Kreditorskifte	57
Kapitel 5. Misligholdelse	59
1. Indledning	59
2. Dom til opfyldelse	60
3. Ophævelse	61
4. Morarenter	63
4.1. Rentelovens § 1	63
4.2. Betaling efter forfaldstid	66
4.3. Fordringshavermora	68

4.4. Rentesatsen	68
4.5. Forbrugeraftaler	69
4.6. Uden for formueretten	70
5. Erstatning	70
5.1.	70
5.2. Særlig om forpligtelser i fremmed mønt	71

Kapitel 6. Fordringshavermora	72
-------------------------------	----

Kapitel 7. Delvis betaling	74
1. Betaling af en del af en fordring	74
1.1. Afdrag tilladt	74
1.2. Hovedreglen	75
1.3. På hvilken del af fordringen skal betalingen afskrives?	75
2. Betalinger i flere skyldforhold	76
2.1. Frivillig betaling	76
2.1.1. Skyldnerens valgret	76
2.1.2. Fordringshaverens subsidiære valgret	77
2.1.3. Ingen tilkendegivelse	77
2.2. Tvangsfuldbyrdelse	78
2.2.1.	78
2.2.2.	78

Kapitel 8. Flere skyldnere	79
1. Solidarisk hæftelse	79
1.1. Hæftelsen over for fordringshaveren	79
1.2. Regres mellem skyldnerne	81
2. Pro rata-hæftelse	82

Kapitel 9. Pengelån	83
1. Definitioner	83
2. Forskellige former for pengelån	84
2.1. Bank- og sparekasselån	84
2.2. Realkreditlån	85
3. Renter	86
4. Misligholdelse	86
5. Lånets tilbagebetaling	87

Kapitel 10. Tilbagesøgning og efterbetaling	88
1. Indledning	88
2. Tilbagesøgning (condictio indebiti)	89
2.1. Tilbagesøgning indrømmes	89
2.2. Tilbagesøgning nægtes	90
3. Efterbetaling	92
 Kapitel 11. Modregning	95
1. Terminologi og funktion	95
2. Almindelige betingelser for modregning	96
2.1. Udjævnighed	96
2.2. Afviklingsmodenhed	97
2.3. Gensidighed	97
2.3.1. Hovedreglen	97
2.3.2. Spørgsmålet om identitet	97
2.3.2.1. Interessentskaber	98
2.3.2.2. Staten	99
2.3.3. Modregning, uanset at hovedfordringen er overført til en anden	100
2.3.3.1. Indledning	100
2.3.3.2. Simple hovedfordringer	100
2.3.3.3. Negotiable hovedfordringer	101
2.4. Likviditet (skal modfordringen være klar?)	102
2.4.1. Processuelle regler	102
2.4.2. Materielretlige grunde til at nægte modregning	102
3. Gennemførelsen af modregningen	103
4. Indskrænkninger i den almindelige adgang til modregning	104
4.1. Indledning	104
4.2. Hovedfordringen fritaget for udlæg	104
4.3. Krav på løn og feriegodtgørelse	105
4.4. Underholdsbidrag og erstatning for personskade	106
4.5. Gensidig skadeforvoldelse	107
4.6. "Særlige indlån" m.v.	107
4.7. Udfyldende retsregler om udelukkelse af modregning	109
4.8. Aftaler om udelukkelse af modregning	110
5. Modregning mellem konnekse fordringer	110
5.1. Indledning	110
5.2. Særregler om modregning mellem konnekse fordringer	111
5.2.1. Modregningserklæring er som hovedregel unød- vendig	111
5.2.2. Betingelsen om gensidighed lempes	113

5.2.3. Kravet om effektiv betaling lempes	113
6. Modregning i konkurs	114
6.1. Indledning	114
6.2. Modregningsbetingelser, der frafalder	114
6.3. Modregningsbetingelser, der opretholdes	114
6.4. Særlige betingelser vedrørende tidspunktet for fordringernes stiftelse eller erhvervelse	116
6.4.1. Krav til modfordringen	116
6.4.2. Krav til hovedfordringen	117
6.4.3. Betingede og efterstillede fordringer	118
6.4.4. Omstødelse af en foretaget modregning	118
7. Aftalt modregning	119
7.1. Indledning	119
7.2. Pengeinstitutternes modregningsaftaler	119
8. Valg mellem flere fordringer	121
 Kapitel 12. Deponering	123
1. Betingelser	123
2. Retsvirkninger	123
 Kapitel 13. Forældelse	125
1. DL 5-14-4	125
2. 1908-loven	126
3. Særlige forældelsesregler	128
4. Er forældelsesreglerne præceptive?	128
5. Fordringer, som ikke forældes	129

Litteraturforkortelser	131
------------------------------	-----

Domsregister	133
--------------------	-----

Stikordsregister	137
------------------------	-----

Denne bog er tænkt anvendt både som lærebog og som håndbog for advokater og penge- og kreditinstitutter m.v.

I bogen behandles følgende emner:

Fordringens stiftelse og fastsættelse
Skyldnerens pligter
Kreditrenter og morarenter
Personskifte i skyldforhold
Kreditaftaler
Misligholdelse
Fordringshavermora
Delvis betaling
Flere skyldnere
Pengelån
Tilbagesøgning og efterbetaling
Modregning
Deponering
Forældelse

Bogen er forsynet med udførligt døms- og stikordsregister.

ISBN 87-574-6370-0